

De oude Zijderoute

adembenemende reis met eigen camper door Centraal Azië!

Een droomreis; we volgen de komende edities een prachtige route zoals die eeuwenlang gevolgd is door karavanen om de zijde van het verre oosten naar het Midden Oosten en het Middellandse Zee gebied te vervoeren. Iedereen rijdt met zijn eigen camper en deze adembenemende reis van 96 dagen doet maar liefst negen landen aan.

*Tekst: Nardi Vaanholt en Marijke Hellema
Fotografie: Nancy Verheijen en Hans Schrijen*

Start van de reis

Voor de tweede keer staan wij in de buurt van Vilnius op camping Harmonie. Op onze terugweg uit Mongolië in 2007 kampeerden wij hier ook; nu is hier de startplaats van onze volgende grote reis. In de loop van de dinsdag is iedereen gearriveerd: Nancy en Hans, onze reisbegeleiders, rijdend in een MAN van 10,5 ton; Carla en Tom, onze vrienden van de Zuid-Amerika reis in een Volkswagen T5; Iris, onze Duitse reisgenote, verplaatst zich in een Toyota Landcruiser; Hannie en Gerard in een Mercedes La Strada; en wij in onze Fiat Columbus.

Op 8 juli begint het echte werk. Hans geeft een zeer uitgebreide en vooral heldere uitleg over het verloop van de reis, het routeboek, het navigeren en ... er zijn zelfs stickers voor de auto's gemaakt. Fantastisch! Met uiterste zorgvuldigheid worden onze campers voorzien van een sticker met 'Old Silkroad 2015 - Expedition Far East' en een sticker met de routekaart. Daarna is er een feestelijke aangeklede borrel. Een goede start van de reis.

Wit Rusland

De A15 brengt ons naar de grens met Belarus. Tot onze verbazing gaat de hele afhandeling van formaliteiten redelijk snel en zijn wij enkele uren later op onze camperplek bij kasteel Mir. Bij een restaurant voor het kasteel zetten wij al onze expressieve, non verbale vaardigheden in en krijgen zowaar het menu met wijn zoals wij in gedachten hadden.

Bij openingstijd om 10 uur bezoeken wij het 16de eeuwse fort van Mir. Dit uit verschillende stijlen opgebouwd kasteel is eeuwen lang in handen geweest van de familie Radziwill. Een familie die meerdere grote kastelen in het land in zijn bezit had

en fort Mir meerdere eeuwen heeft bewoond. Met medewerking van Unesco is het kasteel gerestaureerd en in 2012 weer opengesteld voor publiek en toegevoegd aan de lijst van werelderfgoed.

Voordat wij ons in Wit-Rusland op de grote wegen mogen begeven, moeten wij eerst op zoek naar een verkooppunt waar we tolkastjes kunnen bemachtigen. Een verplicht onderdeel voor iedereen die in Belarus op de grote wegen rijdt. De tol wordt automatisch van het reeds betaalde bedrag voor je kastje afgetrokken. Maar voordat wij dit begeerde kastje hebben kunnen scoren, heeft Marijke drie kwartier in de regen gestaan en vervolgens 29 handtekeningen gezet. Tja, als de camper op jouw naam staat moet je er wat voor over hebben ....

Wij pinnen voor 100 euro roebels en komen met grote pakken bankpapier naar buiten, 1 euro is 17.000 roebels waard! Wit Rusland is het enige land waar je miljoenen kunt hebben zonder dat je bij wijze van spreken een cent bezit. Met al dit geld kunnen wij ons nog wel een kasteel veroorloven; we bezoeken in Nesviszh een groot buiten uit de 16 de eeuw. De familie Radziwill was ook eigenaar van dit kasteel. Het is veel groter dan het fort van Mir. Het kasteel stamt uit 1584. Voor de uitbreiding van het kasteel zijn in de loop der eeuwen allerlei bouwstijlen gebruikt en vreemd genoeg is het toch nog een harmonisch geheel gebleven. Binnen kan men een indruk krijgen hoe er in de loop der eeuwen op dit buiten geleefd en gewerkt werd. Ook het park is schitterend en leent zich uitstekend voor trouwfoto's en wandelingen. Wij overnachten op een van de toegangswegen van het kasteel.

Minsk

Het valt ons op hoe schoon de wegen en ook redelijk goed onderhouden zijn. Veelal zijn het vrouwen die de bezem hanteren. Als we dorpjes passeren zien wij dezelfde tafereel als in Siberië: kleine sobere huisjes met hekwerkjes in allerlei verschoten kleuren, maar wel met vele bloemen in de tuintjes.

Mannen en vrouwen zitten in de berm van de autoweg, hun emmertjes gevuld met de opbrengsten van het land, in de hoop dat een van de langsrazende auto's stopt en iets van hen koopt. Van vele tweebaanswegen worden door automobilisten driebaanswegen gemaakt. Pas op het laatste moment wordt duidelijk of die 'weguitbreiding' links of rechts van je plaats vindt. Als jij zelf een driebaansweg creëert door zeer ver rechts te gaan rijden, krijg je van de meeste Wit-Russen een knipperlichtbedankje. Wel zeer attent. Wij rijden door uitgebreide landbouwgebieden, genieten van grote velden met zonnebloemen en zien veldbloemen die schitterende veldboeketten opleveren maar vervolgens in de camper een geur verspreiden alsof je het toilet in weken niet hebt geleegd.

In Minsk staan wij op een grote parkeerplaats aan de rand van de stad. Af en toe hebben we nog problemen met het navigeren. Rijden op een track is toch heel anders dan de aanwijzingen van de vertrouwde stem te volgen. Maar we leren bij en vinden het uiteindelijk. Het is een plek zonder voorzieningen, maar wel een supermarkt en een goede busverbinding in de buurt.

Minsk, de hoofdstad van Wit-Rusland heeft nu 1,8 miljoen inwoners. De stad is erg getekend door de Tweede Wereldoorlog en dat is in alles merkbaar. Miljoenen mensen zijn in de oorlog omgekomen, waaronder de hele Joodse bevolking van de stad. Van de binnenstad van Minsk is 95 procent verwoest. Na de oorlog is Minsk compleet herbouwd en dat is te zien. Aan ruimte geen gebrek, in Minsk is alles groot: de pleinen, de avenues, de gebouwen en de standbeelden. Het plein waar de militaire parades worden gehouden bestrijkt zelfs zeven hectare. We lopen door Minsk en bezoeken enkele kleine kerkjes die bijna verdwijnen onder de grote wolkenkrabbers.

Het lijkt alsof er gebouwd is zonder stadsplanning. Alleen de gebouwen die in de tijd van Stalin zijn ontworpen, staan strak in het gelid aan weerszijden van de 15 kilometer lange Independence Avenue. Na een middag slenteren door de stad eten we in een groot winkelcentrum bij een Georgisch eettentje, heel smakelijk. Daarna duiken we moe ons bed in, om morgen het centrum wederom te bezoeken.

Dit doen we gezamenlijk met de groep. Fascinerend is de moderne architectuur van hoge flatgebouwen en enkele publieke gebouwen zoals het patriottisch museum. Er moet veel geld van Moskou naar Belarus vloeien om dit allemaal mogelijk te maken. Wit Rusland zelf heeft geen grondstoffen en is economisch sterk afhankelijk van Rusland. Toch ziet de stad er welvarend uit. Het wagenpark bestaat voornamelijk uit nieuwe Westerse auto's en Lada's zien wij nauwelijks. Opvallend in het straatbeeld is het ontbreken van een pluri-forme kledingstijl zoals wij dat in Nederland gewend zijn. De kleur komt van de vele eenjarige planten die in alle tinten overal in de

stad geplant zijn. Minsk is een schone stad, er ligt nergens vuil op straat. Je ziet geen etende mensen rondlopen. Het verschil met Nederland is in dit opzicht opvallend.

Natuurpark Berezinsky

Op weg naar het natuurpark Berezinsky rijden we langs het Khathyn Memorial, een herdenkingsplaats voor de overledenen van de Tweede Wereldoorlog. Het Memorial is geplaatst op de plek waar meer dan 400 mensen uit hetzelfde dorp door de nazi's levend zijn verbrand. In 618 dorpen gebeurde hetzelfde. Meer dan 2.230.000 Wit-Russen (een vierde van de totale Wit-Russische bevolking) overleefden de naziebezetting niet. Dit monument is ter nagedachtenis aan al deze mensen.

Een groot imponerend en ontroerend beeld van een vader die zijn stervende zoon in zijn armen houdt, staat centraal op deze herdenkingsplaats. De serene sfeer en de sober aangelegde herdenkingsmonumenten maken grote indruk op ons. Om de paar minuten

PAGINA 61

1. WOONHUIS SARATOV
2. KATHEDRAAL VAN DE MOEDERS GOD
3. MIR KASTEEL
4. CATHEDRAL SQUARE

PAGINA 62 + 63

5. INDEPENDENCE SQUARE
6. KHATYN MEMORIAL
7. CATHEDRAL SQUARE MOSKOU
8. KATHEDRAAL VAN DE HEILIGE GEEST MIINSK
9. INDEPENDENCE AVENUE MINSK
10. ALEXANDROVSKY GARDEN
11. ST. BASIL KATHEDRAAL
12. DUBROVITSY CHURCH

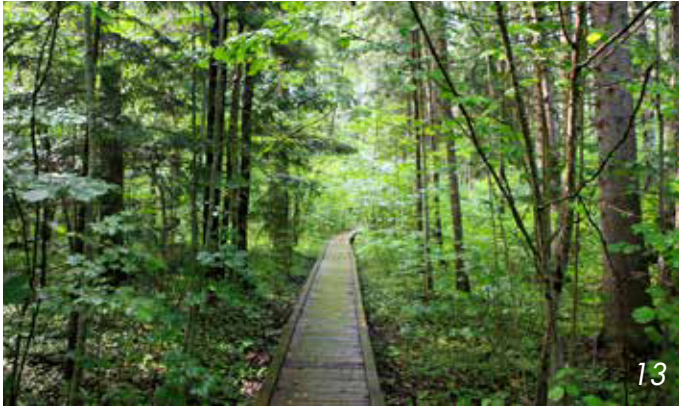
PAGINA 64 + 65

13. BEREZINSKY NATUURRESERVAAT
14. CATHEDRAL SQUARE MOSKOU
15. CATHEDRAL SQUARE MOSKOU
16. STALIN'S ARCHITECTUUR
17. HET RODE PLEIN MOSKOU

PAGINA 66

18. FOLKLORE ONDERWEG

13

klinkt er klockgelui uit de vele klokken die op het terrein verspreid staan. In stilte lopen wij het hele terrein door. Zo intriest te bedenken dat dit soort massamoorden nog steeds gebeuren en wij van de geschiedenis niets hebben geleerd.

Het Berezinsky reservaat, waar wij twee dagen zullen doorbrengen, is een van de vijf nationale parken die Wit Rusland heeft. Deze parken worden beschermd door de staat en ondersteund door Unesco. Het park werd in 1925 opgericht om zeldzame dier- en plantsoorten te beschermen. De directeur van het park, die Nancy en Hans al een paar jaar kennen, doet er met haar team alles aan om die opdracht waar te maken.

Van deze inspirerende vrouw krijgen wij een boeiende rondleiding door een deel van het reservaat. Op het terrein van het reservaat staat een goed verzorgd museum met opgezette dieren die in het natuurpark voorkomen. In het pas gerenoveerde hotel hebben wij een hotelkamer gehuurd om te kunnen douchen. Het staatshotel is klaar, maar er zijn geen gordijnen en beddengoed. Wanneer die komen...?! Grote groepen kan men dus niet ontvangen, want niet iedereen is er van gediend om in een kamer zonder gordijnen en beddengoed te slapen. De volgende dag maakt het stoere deel van onze groep een mountainbike tocht van drie uur. Marijke en ik ruimen de auto op en luieren wat.

Rusland

Tot onze grote verbazing zijn wij de grens overgegaan zonder het te merken. Belarus

behoort tot de Russische federatie en mensen die uit Wit Rusland komen kunnen zonder grensformaliteiten Rusland in reizen. Een reusachtige meevaller.

Op onze weg naar Moskou stoppen wij in Smolensk. Hier staat een fort, gebouwd tijdens het bewind van Tsaar Boris Godunov.

Mij bekend doordat er een opera aan hem gewijd is waar ik een cd van bezit. We bezoeken in Smolensk ook nog de kathedraal gewijd aan de moeder Gods. Daarna rijden we naar de overnachtingsplaats voorbij Smolensk op een parkeerplaats bij een sportterrein.

Vandaag naar Moskou. Wij weten nog vanuit onze reis naar Mongolië hoe hectisch het verkeer rond Moskou kan zijn. Het voelt vertrouwd. Gelukkig hebben wij beiden plezier in het rijden en vormen drukke steden voor ons niet zo'n probleem. De moeilijkheid zit meer in het samenbrengen van de aanwijzingen van de navigatieapparatuur en de borden op de weg die in het Cyrillisch geschreven zijn.

Wij zijn uitgenodigd voor een lunch bij Ksenia, een zeer goede vriendin van Nancy en Hans. Haar ouders bezitten een groot buitenhuis aan de rand van Moskou. Het is bijzon-

14

der om een kijkje te nemen in het leven van de rijke Russen. Hun leven is totaal anders dan het leven van de arme Russen die wij doorgaans tegenkomen. Uiteindelijk rijden wij, gemakshalve in colonne, naar camping in Moskou. Heerlijk makkelijk om voor korte tijd achter Hans en Nancy aan te rijden, temeer omdat hun "camper" door de omvang goed op afstand zichtbaar is. Als we gekookt hebben duiken wij moe ons bed in.

Tijdens stadsbezoek aan Moskou is Ksenia onze gids. Op een levendige en ongecompliceerde manier vertelt ze haar verhalen. In 2007 waren wij vier dagen in Moskou en het is heerlijk om nog eens door het Kremlin en over het Rode Plein te lopen. Opvallend zijn de vele kleurige bloemperken. En er is zelfs een enkele terrasje te zien. Wij eten samen met de groep in een voortreffelijk Oekraïens restaurantje en slenteren met Iris nog even door het sjeke winkelcentrum GUM. Wat in Nederlandse winkelcentra te vinden is, is ook hier aanwezig. Een boycot van Europese producten kunnen wij niet waarnemen. Ma-

15

rijke en ik lassen een rustdag in. Nou rustdag, wij maken de auto van binnen schoon en draaien een paar wasjes. De anderen zijn de stad weer in op stap met Ksenia, die hen naar plaatsen brengt waar toeristen normaal niet komen.

Briefing

Elke avond is er een korte 'briefing'. Het verloop van de dag en de aandachtspunten voor de volgende dag worden dan doorgenomen. Soms volgen er rij- of onderhoudsinstructies voor de auto. Wij leren hier veel van. Onderweg is het 'bakkie' een onontbeerlijke noodzaak. Als de afstand niet te groot is, kan gewaar-schuld worden voor politie-controles, wegomleggingen, onverwachte bezienswaardigheden etc.

Ook de simkaart voor telefoon en iPad is voor ons een 'must'. Hoewel het de feestvreugde niet vergroot om bij het binnengaan van een nieuw land een simkaart voor de telefoon te scoren - het duurt uren voordat iedereen een goed werkende telefoon heeft - blijkt uit de praktijk hoe handig het is om een goed werkend apparaat te hebben. Als het bakkie geen bereik heeft, is de telefoon er nog, als je tenminste niet vergeten bent 'm op te laden! Achter de grote auto van Hans en Nancy rijden wij als enige van de groep Moskou uit, alles mag - niets moet. In Dybrovitsy stoppen wij voor het landgoed van Tsaar Peter I en Catharina II. Het huis is niet te bezoeken en wordt gerestaureerd maar de kerk is een klein juweeltje. Het ligt schitterend in het landschap.

Op de grote parkeerplaats van een winkelcentrum in stallen wij onze campers. Geen mooie plek, maar reuze handig. De winkels zijn tot 12 uur 's avonds open en de toiletten ook! Wij scoren een pond cantharellen voor omgerekend drie euro en maken een pasta, hollen nog even terug naar de supermarkt om er een roompasta van te ma-

ken. We drinken er een lekkere wijn bij om de verjaardag van Rob te gedenken. De hele avond draaien auto 's rondjes om onze wagens en maken foto's, kennelijk is dit toch iets bijzonders. Rond half tien eindigen wij de dag. Morgen moet er 444 kilometer gereden worden.

Bij het weggaan rijden wij fout en via binnenwegen komen wij uit op een vierbaans autoweg

zonder tussenberm. Wij moeten deze weg oversteken en linksaf slaan. Vijf minuten kijken wij naar het voorbijrazende verkeer en constateren dat wij deze kamikaze niet gaan uitvoeren. Wij rijden tien kilometer verder en draaien dan. Zou toch jammer zijn om nu al je reis te moeten beëindigen. We blijven ons verbazen over de zebra-paden op de autoweg, zonder stoplichten. Gelukkig worden deze oversteekplaatsen maar sporadisch gebruikt.

We overnachten op de parkeerplaats bij het museum Lermontov, plek genoeg voor ons allen. En als de dagjesmensen zijn vertrokken, zijn wij de enigen die van deze mooie omgeving genieten. Een prachtig park omlijst de gebouwen maar wij zijn te uitgelust om er deze avond nog doorheen te lopen. Het rijden van 450 kilometers in Rusland is niet te vergelijken met dezelfde afstand afleg-

gen in Nederland. Deels vanwege slechte wegen, deels door de rijstijl van de Russen en door de vele agenten die je laten stoppen als jij net lekker je gastpedaal hebt ingedrukt.

Saratov

Voordat wij richting Saratov rijden bezoeken wij eerst het landhuis en enkele bijgebouwen van een van de grootste schrijvers van Rusland, Mikhail Lermontov. Nu wij op zijn grondgebied staan en weten dat

16

17

bijna elke Rus weet wie hij is, willen wij ook wel iets meer van deze man weten. Allereerst was het een veelzijdig man, een groot schrijver, dichter, schilder, society man en militair. Bewoog zich in de betere kringen en had gevoel voor smaak. De inrichting van zijn huis en de in het museum tentoongestelde kleding geven een aardig beeld over hoe deze man leefde. In 1841 is hij op 27-jarige leeftijd omgekomen bij een duel. Buiten zijn boeken heeft hij een prachtig park met een idyllisch landhuis nagelaten.

Via een redelijk goede weg, dwars door zonnenvelden, komen wij aan op een parkeerplaats bij het Victory Park in Saratov. Het ligt op een heuvel en van boven af is goed te zien hoe de Wolga zich door de stad slingert. Het park zelf is volgestouwd met militair oorlogswerktuig.

Omdat wij op een rustige manier een paar dingen willen bezoeken vindt Iris het wel prettig om met ons mee te gaan. We bellen via de juffrouw van de benzinepomp een taxi en laten ons midden in het centrum afzetten. En waar beginnen de dames mee, koffie en gebak op een terras! Het lijkt wel vakantie. Op weg naar de overdekte markt lopen wij het kleine kerkje Ease My Sorrows binnen. Een van de vele kleine Russische kerkjes die uitstralen waarvoor ze bedoeld zijn, namelijk je even terugtrekken uit de hectiek van alle dag en even verwijlen bij wat dan ook. Er is een kleine dienst gaande met Russische zang. Prachtig.

Dan even de kleurige overdekte markt over en de Holy Trinity Kathedraal bezoeken. De kerk uit de late 17de, begin 18de eeuw is volledig

gerestaureerd. In het voorportaal zijn restaurateurs met de laatste schilderijen bezig. Het is een prachtige kerk met veel goud, indrukwekkend. Toch gaat mijn voorkeur uit naar de kleine Ease My Sorrows kerk. Wij vinden onze gezamenlijke leeftijd van 191 jaar reden genoeg om ook op de terugweg een taxi te nemen. En omdat wij niet meer de jongste zijn besluiten we ook om in het restaurantje tegenover ons busje te gaan eten. De communicatie gaat via Google Translate. Wij krijgen ongeveer wat wij in gedachten hadden. Hoewel onze denkbeeldige verse lamskoteletjes van een taai oud schaap afkomstig zijn. De gegrilde groente van Iris en Marijke valt mee en de afwas blijft ons bespaard.

Richting Kazachstan

Wij rijden over de langste brug van Europa en beginnen aan de 309 kilometers naar Ozinski vlak voor de grens met Kazachstan. De weg is een grote gatenkaas. Met 30 à 40 km per uur hobbelen wij voort. De kilometers duren daardoor extra lang. Vanaf de grote weg rijden we dwars door de steppe naar onze overnachtingsplek waar we ons installeren en genieten van de rustige omgeving. Handig dat de camper van de reisbegeleiding zulke grote banden heeft en het mogelijk maakt om op unieke plekken te kunnen overnachten. Morgen gaan wij de grens met Kazakstan over en verheugen ons op nieuwe avonturen.

Lees het verdere verloop van deze reis in het volgende CamperReisMagazine

CAMPERINFO

ROUTE EN AFSTAND: De afstand van Vilnius tot Istanboel bedraagt ongeveer 17.000 km. De route loopt door negen landen. Afhankelijk van politieke of extreme weersomstandigheden kunnen zowel het aantal te bezoeken landen alsook de aantal kilometers wijzigen.

VOERTUIG: Een reis door Centraal Azië kan met een gemiddelde camper worden gereden. De camper moet wel in topconditie verkeren. Rijden op diesel is een must, sterke vering en schokbrekers bieden veel voordelen, zo ook een behoorlijke bodemvrijheid. Het is noodzakelijk dat men voor meerdere dagen voor wat betreft eten, sanitair, water en stroom, selfsupporting kan zijn.

WEGEN: Het merendeel van de wegen op onze route zijn geasfalteerd. Slechts minder dan 3% van deze reis rijden we over niet geasfalteerde wegen. Vaak zijn de wegen te vergelijken met die van ons in Europa, soms zelfs beter. Het asfalt in deze landen heeft vaak veel te lijden door de hoge temperaturen in de zomer en door de extreme winterse omstandigheden.

OVERNACHTEN: In Centraal Azië zijn nauwelijks campings. Er wordt overnacht op veilige plekken en zoveel mogelijk in de vrije natuur. Indien niet mogelijk bij hotels, kerken, sportcomplexen of gewoon op een parkeerplaats of iets dergelijks.

REISORGANISATIE: De Oude Zijderoute is een 'Individueel Begeleide Avontuurlijke Overland Reis'© van Expedition Far East die u met uw camper kunt maken.

www.expeditionfareast.com

